

servative Folkeparti, der, siden vi dannede vort Ministerium, havde staaet imod os i Opposition, gik ud for at styrte Ministeriet, og at de to Partier tilsammen gennemførte dette Eksperiment. Hvordan de saa senere kommer til at klare sig gennem Eksperimenterne, faar vi jo at se.

Som vi ved, ønskede Kongen, at Tanken om en Samlingsregering skulde prøves, at man skulde prøve, om der var Hold i den Tanke, som allerede elskværdigt var blevet fremsat og tilbudt os, inden vi gik til Valg den 2. December. Hvis vi havde villet frelse nogle Ministres Liv, kunde vi formodentlig have gjort det ved i November Maaned at slaa til, da et æret Medlem her i Salen var saa venlig at give Tilbud om nu at samles. Men efter Valget, som sagt, ønskede Kongen prøvet, om der var Hold i denne Tanke. Jeg havde svaret ærligt baade før og efter Valget, at jeg ikke troede paa Muligheden af at tilvejebringe en saadan — jeg er nemlig af Princip imod alt Hykleri — jeg sagde, at Betingelsen for en Samlingsregering i hvert Fald maatte være et Program, et virkeligt samlende Program, og det var jo utænkeligt, sagde jeg ogsaa, at der skulde kunne findes et Program, som var i Stand til at samle alle, lige fra Konservativer af den mest inkarnerede Art til Socialdemokrater. Dette var ganske utænkeligt, og derfor gik jeg ud fra, at da man ikke kunde blive enig om et Program, kunde der ikke være nogen som helst fornuftig Mening heller i en Samlingsregering, og Venstre og Konservativer vidste sandelig ogsaa udmærket godt, at det var umuligt med denne Samling.

Det konservative Folkepartis Gruppeformand her i Salen, det ærede Medlem Hr. Pürschel, har senere efter Drøftelserne af Samlingsplanen betegnet denne Samlingstanke som en Drøm, omend en skøn Drøm; men den nuværende højtærede Finansminister lod, som om han troede paa Drømme, og vandrede ind i Drømmeverdenen og optog tilsyneladende Forhandlinger om en Samlingsregering. Vi spurgte efter Programmet, og saa langede man os Venstres Valgfraser ud som Program. Dermed var Spøgen jo afsløret, og det er der da ogsaa flere, der har forstaaet.

I „Børsen“ for den 10. December finder man interessant nok denne Samlings-Forhandling karakteriseret saaledes — med den højtærede Formands forventede Tilladelse skal jeg citere nogle Linier —: „Thi hvad var det, Hr. Neergaard indbød de øvrige Partier til? Simpelt hen at samles om Venstres Program. Skulde en

Forhandling haft mindste Udsigt til at føre til et positivt Resultat, maatte Forudsetningen imidlertid have været en gensidig Villie til at resignere paa Særstandpunkter for at bøje sig ind under Samarbejdets Vilkaar. Det er denne Villie, man Gang paa Gang savner i dansk Politik, og som ogsaa har gjort Hr. Neergaards Forsøg paa at danne en Samlingsregering til en tom Gestus.“

Det ærede Medlem Hr. Pürschel har jo i „Berlingske Tidende“ ogsaa bagefter talt om et Samlingsministerium, som jeg nævnte, og det ærede Medlem lægger heller ikke Skjul paa, at han ikke har troet paa det. Han siger: „Skulde Tanken have haft nogen Mulighed for at naa ud i Livet, maatte en enkelt Person med stor Anseelse indenfor alle politiske Lejre have ført den frem ved særlige Forhandlinger med faa Personer indenfor hvert af de andre Partier“. Men under den valgte Fællesforhandling, siger han videre, hvor man havde taget en hel Mængde Personer frem, blev der jo ej heller fra nogen Side givet noget Tilbud, „og Forhandlingerne var derfor paa Forhaand dømt til at strande — som det skete — paa Socialdemokratiets Modstand. Til det skitserede Program kunde Socialdemokratiet i øvrigt ikke indtage nogen anden Stilling“.

Jeg nævner dette, for det er jo dog ikke uden Interesse for den senere historiske Bedømmelse af Samlingstanken ogsaa at vide, hvad man, naar man talte alvorligt, mente om denne skønne Drøm, og at man virkelig paa Forhaand var paa det rene med, at den ikke havde Muligheder for sig.

Men, som sagt, da Spøgen var til Ende, begyndte altsaa Alvoren. I sin Anmodning beder Kongen Venstres Ledelse om at undersøge Muligheden for et Samlingsministerium, eventuelt for et Ministerium af Venstre med Støtte fra anden Side. Denne Anmodning synes aldeles ikke at være fulgt for anden Dels Vedkommende, i hvert Fald er der ikke sket det, som forudsattes, hvis da den stedfundne Offentliggørelse af Akter er rigtig, og det gaar jeg ud fra. Hvis de Proklamationer, som Venstre og de Konservative udvekslede i de Forhandlinger, der fandt Sted den 9. December — tror jeg det var —, er der overhovedet ikke gjort noget Forsøg paa at følge Kongens Henstilling om at danne en Venstreregering med Støtte fra anden Side. Af den Offentliggørelse, der har fundet Sted af Venstres Forespørgsel, ses det, at der kun var Spørgsmaal om, hvorvidt man vilde yde den nødvendige Arbejdsro, til For-